

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **I. Ď.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Gabrielom Blehom, advokátom so sídlom v Bratislave, L. Dérera 2, proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, **o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 11 C 22/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súduv Bratislave z 31. októbra 2014 sp. zn. 3 Co 473/2014, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2014 sp. zn. 3 Co 473/2014 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) I. výrokom označeného uznesenia potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 26. februára 2013 č. k. 11 C 22/2013-23, ktorým prvostupňový súd zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobu žalobcom. Druhým výrokom rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi a tretím výrokom rozhodol o trovách odvolacieho konania.

Nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi odôvodnil tým, že žalobca svoje pomery nepreukázal vyplnením tlačiva o týchto pomeroch a rozhodnutie o hmotnej núdzi č. B/10/54647/JJ/6 z 12. októbra 2010, ktoré priložil k návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, bolo právoplatne zrušené. V súvislosti s potvrdzujúcim výrokom uviedol, že žalobca bol na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh vo výške 20 Eur vyzvaný výzvou doručenu mu 27.12.2012, no poplatok do konca lehoty na podanie odvolania nezaplatil, a keďže k jeho oslobodeniu od súdnych poplatkov nedošlo, súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, ak konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil.

Proti uvedeným výrokom uznesenia odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho aj prvostupňového súdu a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil odňatím možnosti konať pred súdom, inými vadami konania a nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom.

Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení (ďalej len „O. s. p.“)) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu prechádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O. s. p.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O. s. p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Ani v jednom z výrokov odvolacieho súdu nejde totiž ani o jeden z prípadov prípustnosti dovolania uvedených v tomto ustanovení. Prípustnosť dovolania voči výroku o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov je navyše vylúčená aj ustanovením § 239 ods. 3 O. s. p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je ďalej prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 ods. 1 O. s. p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd - ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.).

Dovolací súd preto preskúmal prípustnosť dovolania aj z dôvodov uvedených pod písmenami a/ až g/ ustanovenia § 237 ods. 1 O. s. p., pričom zistil, že konanie pred

dovolacím súdom je postihnuté vadou vyplývajúcou z § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., t. j. odňatím možnosti žalobcu konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o zastavení konania pre nesplnenie poplatkovej povinnosti, ak súd otázku poplatkovej povinnosti neposúdil správne, resp. o nej rozhodol predčasne.

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že Okresný súd Bratislava III uznesením č. k. 11 C 22/2013-23 z 26. februára 2013, vydaným vyšším súdnym úradníkom, rozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca.

Podľa § 374 ods. 4 prvá a druhá veta O. s. p., proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakateľa je vždy prípustné odvolanie. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakatel', môže v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhoví, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Uznesenie prvostupňového súdu č. k. 11 C 22/2013-23 z 26. februára 2013 o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku je uznesením, proti ktorému je odvolanie prípustné. Nakoľko sa jedná o rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, odvolaniu mohol v celom rozsahu vyhovieť sudca. Ak sudca odvolaniu nemienil vyhovieť, bolo potrebné, aby takéto jeho stanovisko bolo vyjadrené v spise (napr. aby bolo výslovne uvedené v predkladacej správe určenej odvolaciemu súdu).

V prejednávanej veci však z predkladacej správy zo dňa 9. júna 2014, založenej na č. l. 53 spisu, ani z úkonov prvostupňového súdu jej predchádzajúcim, nie je vyjadrenie sudcu zrejmé. Odvolací súd bez uvedeného stanoviska nebol oprávnený v danej veci rozhodovať (spis mu vôbec nemal byť predložený). Jeho rozhodnutie o potvrdení uznesenia prvostupňového súdu ako aj nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov treba preto z tohto

dôvodu považovať za predčasné, a teda nesprávne. Nesprávnym rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá vadu zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Dôvodná je aj námietka dovolateľa o odňatí jeho možnosti konať pred súdom tým, že prvostupňový súd v čase zastavenia konania mal vedomosť o jeho žiadosti adresovanej Centru právnej pomoci o priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci a o určenie advokáta na zastupovanie v tomto konaní (č. l. 11), no napriek tomu rozhodol o zastavení konania, pričom ani odvolací súd tento nedostatok neodstránil. K uvedenému dovolací súd uvádza, že v zmysle § 138 ods. 4 O. s. p. ak bol účastníkovi priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, takéto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu, v ktorom mu bola právna pomoc priznaná. Bez informácie o stave konania v Centre právnej pomoci prvostupňový súd v kontexte § 138 ods. 4 O. s. p. nemohol konštatovať splnenie podmienok pre zastavenie konania. Rovnako tak odvolací súd nemohol z tohto dôvodu dospieť k záveru o správnosti prvostupňového rozhodnutia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a posudzovať žiadosť žalobcu o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Preto aj týmto postupom odvolacieho súdu bola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá vadu zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

So zreteľom na uvedené dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O. s. p.).

V súvislosti s ďalšími dovolacími námietkami dovolací súd poznamenáva, že tieto neboli dôvodné. V súlade s § 211 ods. 1 O. s. p. odvolací súd bez porušenia zásady dvojinstančnosti konania je oprávnený rozhodovať o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov (por. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. januára 2015 sp. zn. 4 Cdo 455/2013). A pokiaľ ide o nesúhlas žalobcu s postúpením veci, bol tento irelevantný, pretože postúpenie bolo ním namietané po uplynutí zákonnej pätnásťdňovej lehoty.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. februára 2016

JUDr. Rudolf Č i r č, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová